

Lübeck-resorna

" Det var genom fru Ekman och fru Holmström, som jag kom i tillfälle, att få medfölja Röda Kors-transporterna på Lübeck. Och efter ett par telefonersamtal med chefen för socialsektionen i Lottaöverstyrelsen, fru de Laval i Stockholm, blev det bestämt, att jag skulle få följa med.

Jag hade ett par dagar på mig, att ordna för resan. Det gällde bland annat att skaffa åldersbetyg, pass, passfotografering, och dessutom måste jag upp till Hälsinge Regemente till läkaren där för att få ett par sprutor mot tyfus.

Så bar det iväg ner till Malmö med natttåget. Vid framkomsten dit, såg jag en grupp lottor stå där på perrongen. De hade anlänt med tidigare tåg. En lotta, fr. Parnell, kom emot mig. Hon skulle tjänstgöra som förbindelselotta mellan ledningen för Lübeckdetachementet och den lottagrupp, som skulle tjänstgöra vid båttransporterna. Alla eventuella frågor skulle av den enskilda lottan framställas genom henne.

Svenska Röda Korsets Lübeckdetachment, vilket i Kungliga Civilförsvarsstyrelsens regi, hade till uppgift, att i Lübeck upprätta en genomgångs- och karantänstation, hade fått Mon bijouskolan i Malmö som samlingsplats. Chef för detachmentet var dr Arnoldsson.

Vid vår ankomst till Mon bijouskolan, blevo vi anvisade våra liggplatser och därefter fingo vi intaga frukost. Därefter fingo vi order att infinna oss på expeditionen. Där fingo vi lämna våra pass, ransoneringskort, personkort och så fingo vi skriva under kontrakt. Ja det var en hel del formaliteter. Vi lottor skulle få en lön av 300 kr. i månaden, fri förplägnad och förläggning och få korprals tjänsteställning. Vidare fria resor till och från Malmö. Vi fingo vidare veta, att vi, att var och en av oss blev livförsäkrade för 30000 kr. ifalla något skulle hända.

På Mon bijouskolans gård rådde liv och rörelse om dagarna. Röda Korsbilarna sågs över. På dem målades svenska flaggor, samt Röda Korsets emblem.

Den ena sändningen efter den andra, med förnödenheter anlände och stuvades in i bussar och lastbilar. Vid grindarna stod polisvakt dag och natt. Utanför Mon bijouskolan syntes dagligdags stora skaror mölmöbor som togo sig en titt över staketet för att se på detachmentet.

Alla skulle vi läkarundersökas, alla skulle ha insprutningar mot tyfus, paratyfus och fläcktyfus, samt mot difteri, dessutom fingo vi intaga medel mot dysenteri. Så fingo vi fara med Röda Korsbussarna till Sanitetsanstalten där vi fingo höra ett föredrag av dr Wassén, tidigare verksam i Ryssland. Föredraget handlade om olika slag av tyfus.

Varje dag började med uppställning, varvid vi fingo reda på dagens program. Alltid var det något, men Eljest var det en enda lång väntan.

Detachmentet bestod av stabspersonal, 2 st badplutoner, samt personalen för båttransporterna.

Små svenska flaggor delades ut till var och en, utom till oss lottor. Flaggorna skulle fästas på ärmen. Vi lottor hade vår egen ärmbindel med de svenska färgerna. Vi lottor fingo dessutom även bära Röda Kors-ärmbindeln.

Dagarna gingo. Man fick ge sig till tåls. Under väntetiden besåg vi Malmö. En dag blevo vi inviterade till en militärföreställning på en teater. Vidare fingo vi en inbjudan att bese Mazzettis chokladfabrik. Vi lottor samlades en kväll till supé på en restaurant, en annan kväll voro vi till Margareta paviljongen och där åt vi bl. a. spettekaka.

Så tidigt en morgon väcktes vi av dånande motorbuller nere från gården. Vi rusade till fönstren. På gården rådde febril brådska. Det var stabspersonalen och de båda badplutonerna, som begåvo sig iväg. De skulle köra ner till den väntande Köpenhamnsfärjan. Sedan skulle de fara vidare genom Danmark till Tyskland.

Det blev så tomt när de rest. Nu var det bara båtpersonalen kvar.

Ja, så fingo vi reda på, vilka båtar vi skulle tillhöra. Det var 5 båtar som engagerats för transporterna. Det var Röda Korsfartyget Prins Carl, vilken hade egen personal. Så var det Amerikalinjens "Kastellholm", Hallandsbolagets "Kronprinsessan Ingrid", samt Sveabolagets båda nybyggda systerfartyg "Karskär" och "Rönnskär". Det sistnämnda fartyget skulle jag få medfölja.

Hädanefter skedde uppställningarna båtvis.

Det hade organiserats så, att till varje båt avdelades 1 läkare, 1 sjuksköterska, 2 hjälpsystrar, 6 kvinnliga och 6 manliga samariter, samt 1 intendent och 5 lottor.

Så kom det äntligen order om uppbrott.

Röda Korsfartyget Karskär skulle först avgå till Lübeck. Den hade last av förnödenheter för badplutonernas räkning. Alla voro vi nere vid kajen och vinkade av de resande.

Kastellholm och Kronprinsessan Ingrid skulle avgå från Trelleborg så personalen till dessa båtar fingo order att resa ner dit för embarkering.

På Mon bijouskolan var det bara vi som tillhörde Rönnskär nu.

Rönnskär avgick från Malmö själva midsommaraftonen.

Mycket folk stod på kajen och vinkade av oss och en hel del pressfotografer voro i aktion.

Ett rykte spreds ombord att representanter för radiotjänst skulle medfölja oss. Ock mycket riktigt.

Där vinschades radiobilen ombord, och där syntes redaktör Manne Berggren samt 2 radiotekniker.

Rönnskär lade ut från kajen. Någon stämde upp "Du gamla, du fria". Både vi ombord och de på kajen stämde in i sången.

Vädret var strålande. Det var så varmt och skönt. Båten gled allt längre ut från kajen. Människorna som stodo där blevo allt mindre, till sist kunde vi inte se dem. Så kom vi ut i Sundet. På andra sidan syntes Danmark. Solen strålade, vattnet låg som en spegel.

Vi passerade genom Falsterbo kanal. Efter ytterligare några sjömil voro vi utanför Trelleborg.

Där ute på redde sågo vi ett vitmålat fartyg ligga för ankar. Det var Röda Korsfartyget Prins Carl.

Där på Trelleborgs redd ankrade även vi. Strax därefter ankrade ännu ett vitt fartyg. Det var Kastellholm. - Och ännu ett. Det var Kronprinsessan Ingrid. Trelleborgs redd var alltså mötesplatsen.

Ännu en tids väntan. Vi väntade på de tyska minsveparna, upplyste vår kapten.

Under denna väntan togo vi vårt nya rike i besittning. Nu rusade vi omkring och tittade på allt ombord. Vi lottor undersökte vårt lilla kök. Det hade helt enkelt uppmonterats en liten kabyss på däck, på babordssidan, och där inne fanns en fältspis. Kabyssen var väl inte större än 2x3 m. Så en del hyllor och skåp. På däck, stod en lång låda, som vi skulle få ha till arbetsbänk. Dessutom fanns både på babords och styrbordssidorna uppmonterade stora låror för specerivarorna. Vi insågo, att här gällde det att arbeta och ordna det praktiskt.

Men nu skulle vi se var vi skulle bo. Våra väskor stodo på fördäck. En lastbil hade kört ner alla våra väskor till båten. Nu rusade vi efter väskorna och så ner i fartygets innandömen med dem.

De stora lastrummen hade delats i två plan. Rönnskär var nämligen ett lastfartyg. De andra fartygen som lågo här på redde voro ju passagerarefartyg, så i jämförelse med vår båt, voro de rena lyxfartygen. Men vi ville inte byta. Vi kände alla, att här skulle vi trivas.

Här i lastrummen, stodo nu dubbelsängar, tätt tätt intill varandra, för våra blivande patienter. Längst för ut fann vi våra krypin. Där hade balkats av så, att det blev nog utrymme för oss lottorpå ena sidan och de kvinnliga samariterna på den andra. Var och en av oss hade fått ett klädskaåp. --Så packade vi upp och ordnade för oss.

När vi kommo upp på däck igen, sågo vi några svarta konstiga båtar närma sig. Det var minsveparna. En tjock, tät rök, låg som ett sträck efter dem. De kommo allt närmare. En av dem kom tätt intill och anropade oss. Rönnskär skulle gå först. Den tyska minsveparen fortsatte så i tur och ordning till de andra båtarna och anropade dem. Så signalerades det. Ankarkettingarna rasslade. Maskinerna började dunka.

Konvojen ordnade sig.

Vi gingo upp på kommandobryggan för att kunna se bättre.

Det var en vacker syn vi såg. Först gick 2 av de tyska minsveparna, som skulle visa oss vägen genom sina egna minbälten, efter dem kom vår båt Rönnskär, så Kronprinsessan Ingrid, därefter minsvepare nr 3, så Prins Carl och sist Kastellholm. Alla i en lång rad. Alla Röda korsfartygen voro bemålade på sidorna med svenska flaggor och det röda korset.

Det gick inte fort. Minsveparna hade paravaner som hej-dade farten betydligt. I vanliga fall går det snabbt att komma till Lübeck, men nu fingo vi ideligen fara i Zigzag. - - - - Vår minsvepta väg var markerad med klock- och ljusbojar, som låg som ett band över Östersjön. Allt såg fredligt ut, men bara ett par meter från oss, låg minbältena på båda sidor om oss.

Vi hade fått en hel del grönt med oss från Malmö. Det var ju midsommarafton, och vi hade bett vår kapten, att få kläda för-masten. Det fick vi gärna. Och nu hjälptes vi alla åt. Pojkarna kläde masten, medan vi flickor virade kransar till vår midsommar-stång.

Vi kallades strax därefter till matbordet. Vi voro 22 st. och vi skulle få äta i 5 omgångar. i den lilla officersmessen, ty vi kunde ej få plats på en gång alla.

Vi lottor behövde ej laga maten åt oss själva, ombord fanns första och andra kock samt föreständerska och städerska. En otroligt skicklig föreständerska stod för alla inköp och ordnade med matsedlarna. Jag kom att tillhöra andra backlaget, för dem som kom i sista laget, blev väntan lång. Det blev ju extra drygt för de anställda ombord, med så många sittningar. En messkalle passade upp oss. Han skulle också sköta disken. Men det ordnades emellertid så, att vi lottor skulle hjälpa honom med detta.

Nu på midsommaraftonen fingo vi extra mycket gott. Stort smörgåsbord, småvarmt, biffstek och äppelpaj.

Vi fingo alltid enastående god mat. Föreständerskan talade om att hon fått licens på ägg och köttvaror, både från Röda Korset och från Rederiet.

Vi fingo mat tre gånger om dagen och det kunde hända att vi fingo kött alla tre målen. Och mycket ägg fingo vi samma dag kunde vi rå kokta ägg till frukost och skinka med ägg till kvällsmålet.

Denna midsommarafton glömmar man ej lätt.

Dagen gick över i skymning.

Klockan lo svensk tid, ankrade vi för natten. De tyska minsveparna ville ej gå på natten. och avrådde oss.

Radiotjänst hade en del bandupptagningar med sig, så vi fingo höra musik. När det blev paus, hördes musik och sång från de andra båtarna.

Månen lyste som ett jätteklot och en bred månstrimma låg över vattnet. Det var så stämningsfullt., så överkligt.

Där syntes en jolle närma sig. Den kom från en av minsveparna. De ville komma ombord. Vår kapten beordrade ut en lejdare. Snart stod en tysk officer och en matros på vårt däck. De omtalade, att det var knappt med proviant för dem, och nu undrade de om de kunde rå litet potatis och grönsaker. Och visst fingo de det. Redaktör Manne Berggren passade på att intervjua dem, men utan radiomikrofonen. Strax därefter lämnade tyskarna båten och rodde tillbaka till sveparen.

Timmarna gick. Sången tystnade. Alla gick till ro, utom de vakthavande styrmannen, som skulle vaka över vår säkerhet.

Midsomardagen var det lika strålande vackert väder med lugnt hav. Men det väckte förstämning bland oss, när vi såg ut över den blanka vattenytan och såg det ena vraket efter det andra. Ibland bara masttopparna, ibland både skorstenar och däck. Det tyska krigsfartyget "Gneisenau" låg där upp och nedvänt, med hela botten synlig. Runt omkring "Gneisenau" låg det fullt med vrak. Vi hörde just av en av styrmännen, att här låg även en svensk båt minsprängd. Man kunde säga, att här var en marin kyrkogård. Klockbojar utmärkte platsen och det var så vemodigt, att höra dessa entoniga klocktoner.

Vi fortsatte vår zig-zag väg genom detta farovatten. Vi skyttade då och då de danska öarna. På eftermiddagen närmade vi oss Tyskland.

Utanför Travemünde ankrade vi och minsveparna lämnade oss. Så kom order att vi fingo fortsätta. Vi passerade Travemünde och gick uppför floden Trave. Det var fullt med badande på båda sidor om oss. Själva tyckte vi, att det skulle inte vara så hälsosamt att bada här bland vraken som låg litet var stans i floden.

Vi vinkade åt de badande, men blott barnen och några enstaka kvinnor besvarade våra viftningar.

Vi passerade det ena vraket efter det andra. Här låg en ubåtsför med fören rätt upp, där låg en jagare med stark slag-sida. På den östra sidan syntes en söndersprängd hangar och i närheten nedbrända hus och fabriker. Ett par holländska mudderverk låg vid en brygga.

Patrullbåtar förande engelsk flagg svepte dånande förbi oss då och då.

Så äntligen anlände vi till Lübeck. Genast vi lade till kommo engelska officerare ombord, och det blev en del formaliteter, såsom visning av pass och vi fingo en del papper att skriva under. Alla fingo vi ett särskilt dockpass, som berättigade oss att lämna dockområdet och likaså att obehindrat komma tillbaka till det avspärrade området.

Följande dag fick jag tillfälle att se de väldiga Cambraikasernerna, som upplåtits för Svenska Röda Korset. Där hade ett uppsamlingsläger ordnats. Det var egendomligt att se den svenska flaggan vid en tysk kasern. Intill den svenska flaggan, vajade Röda korsets flagga.

Utmed ena sidan av den stora kaserngården hade badplutonerna spämt upp sina tält. Där skulle f.d. Belsenfångarna genomgå en reningsprocedur. Engelsmännen skötte transporterna från Belsen hit till lägret. Där fanns tält för avklädning. Både de själva och deras få tillhörigheter fingo här genomgå en effektiv desinfektion. Där fanns tält för bastu och dusch, samt påklädningsstält. Internerna fingo bo i den vänstra flygeln. Här gjorde vi bekant- skap med våra blivande patienter. Många av dem var svårt sjuka av svält och umbäranden och många led av tyfus och tbc.

Med vänliga leenden hälsade de oss när vi kommo in. Det var rörande att sederas tillit. De hade hart det så svårt och rör varje vän- lighet som visades dem, tårades deras ögon. En av dem sade, att hon skulle inte känna sig säker, förrän hon kom till Sverige, som för henne hägrade som ett paradiset.

Hit till Cambraikasernen blevo vi av badplutonerna inbjudna till svensk arton. Vi fingo hålla till i den mellersta kasernen. Där såmlades nu hela detachementet och vi blevo bjudna på kaffe som serverades av tyskar. Det blev även underhållning. Engels- männen letade sig även hit upp och under kvällens lopp blev det både tyska, engelska och svenska sånger.

Under de följande dagarna blev det tillfälle att bese Lübeck.

Den vackra gamla Hansestaden med sina pittoreska gator och hus, hade i stort sett, skonats från de förödande bombnedslagen. Endast i Centrum låg en del kvarter i ruiner. Den vackra Maria- kyrkan hade avbrutna torn och tomma fönster.

Det vackra rådhuset var oskadat. På anslagen i dess arkad fanns fullt med små anslag uppklistrade. Jag gick närmare för att se.

Varje anslag berättade på sitt sätt om en tragedi. "Ich suche mein Vater" Jag söker min far" så namn och adress. Och på ett annat "Jag söker min son, senast sedd i Berlin o.s.v. Ja, där i Lübeck såg man hundratals sådana nödrop, nedskrivna på kuvert eller brevlappar och fastklistrade med Hitlerfrimärken. Det var förtvivlade mödrar, som sökte komma i kontakt med försvunna anhöriga. På varje anslagstavla jag gick förbi syntes dessa anslag, *papper.*

På gatorna mötte man fullt med engelska soldater. Utanför butikerna stodo kvinnor i kö. En och annan kom och bar på en kasse med grönsaker. Här och var såg man en familj komma dragande med ett litet vedfäss, som de själva avverkat vid ett anvisat skogsbe- stånd. Det var mycket ont om ved där.

Jag sökte mig till Svenska Sjömanskyrkan och den var brand- skadad. Pastor Hanssons fru omtalade för mig, att telefonförbindel- serna i staden avbrutits sedan engelsmännen kommit dit. Likaså alla kommunikationsmedel.

Under mina vandringar i Lübeck, kom jag att förirra mig upp i den engelska delen av staden. Jag såg ej anslaget: "Zutritt verbothen", men jag förstod att jag kommit till förbjudet område när jag såg alla upplag, alla dessa hundratals bilar, dessa bensin- fat. På återvägen passerade jag vakten, men han bara skrattade och gjorde honnör.

Här och var invid de breda alléerna skyntade nödbostäderna fram. De voro uppmonterade för alla flyktingarna som letade sig till Lübeck. Där voro, förutom tyskar, även fransmän, holländare och belgare.

Tyska soldater iklädda sina uniformer mötte man ofta. Frågade jag dem om vägen visste de inte hur tjänstvilliga de skulle vara. ~~och beskrev med livliga gester hur jag skulle gå.~~

Det var utgångsförbud efter kl. 10, så det gällde att vara ombord i tid. ~~Det hände, en gång, att jag ej hann ner till båten i tid, men engelsmännen sade ingenting. De bara skrattade när de såg min sprängmarch och ideliga titt på klockan.~~

Även i Lübeck blev det lång väntan innan det blev bestämt när ilastning av internerna skulle ske,

Representanterna för radiotjänst fingo en hel del ^{band} upptagningar. De kom i tillfälle att intervjua Pastor Hansson och fru Hansson. Vi ~~kom i tillfälle~~ att höra en bandupptagning när ett skotskt regemente kom ombord och sjöng sitt hemlands sånger. Och se deras förtjusta och roade min när de fingo höra sig själva sjunga, då redaktör Berggren körde igenom upptagningen för dem, den var betalbar.

Lottorna hade en hel del förberedelser att göra för återresan. Bl. a. skulle potatis skalas. Det var bra att ha det gjort. I Malmö hade vi fått ombord en hemskt dålig potatis.

Rönnskär skulle ta 240 interner, och det tog därför tid. Vi kunde bara använda tredjedelen av den. Resten fingo vi kasta bort. Samma dag ilastning skulle ske började vi med smörgåsbredningen. De skulle få tre stora smörgåsar var till första målet. På de mjuka smörgåsarna breddes mycket god smörost.

Vår skeppsläkare kom och påminde oss om, att vi inte skulle laga så mycket mat åt dem, enär vi skulle komma ihåg, att de f.d. Belsenfångarna ej voro vana vid att äta så mycket, och ej skulle tåla så mycket. Alltså detta första mål skulle bli välling.

Nu började den ena ambulansen efter den andra anlända med sjuka. Medan tyska sjukvårdare buro ombord dem på bårar, övervakade engelska officerare det hela.

Vi sutto och bredde våra smörgåsar alldeles i närheten, där en del av ilastningen skedde.

Det var beklämmande att se dessa sjuka. Så tårda - som skelett. Vi måste vända oss bort, ty vi fingo tårar i ögonen. Efter en stunds behärskning, kunde vi vinka åt dem och hälsa dem välkomna ombord. De tittade så hungrigt på våra smörgåsar.

Kl. 3 på ef.m. avgick vi från Lübeck. Rönnskär och Karskär voro destinerade till Malmö, Kronprinsessan Ingrid till Göteborg, Kastellholm till Stockholm och Prins Carl som hade de svårast sjuka, skulle till Norrköping.

Återresan till Sverige blev för oss alla mycket svår.

Omkring midsommartid kan det storna åtskilligt, och detta fingo vi nu känning av. Som det blåste!

Vi hade journalister med oss denna resa, och de kom ofta till oss och frågade hur vi hade det.

Båten hoppade som ett nötskal. Den krängde och vred sig. Sjösjukan grasserade både bland patienter och personal.

Det var så synd om de internerade, som förutom de föregående lidandena även skulle få gå igenom detta.

Dessa Belsenfångar förde med sig en mycket obehaglig lukt, trots alla bad. En lukt som kom från deras hud och utandning. Denna lukt, tillika med karbollukten, gjorde det mycket svårt för oss att potionera ut maten. Vi ville bara störta upp på däck. Men med litet vilja och energi gick det att hålla ut.

Vi kom att ankra för natten i närheten av den marina kyrkogården, med sin entoniga klang från klockbojarna. Detta gjorde det ändå mera beklämmande.

Så kom vår skeppsläkare och tillsade oss, att alla, som fått sin förläggning där nere i fören, ej skulle få bo därnere, ur hälsosynpunkt. Trots alla våra insprutningar kunde det finnas risker, för tyfus och tbc. Han tillrådde oss, att försöka få sova någon annanstans.

Ja, var skulle vi då få sova?

Vi fingo kampera i gångarna och inne på expeditionen.

Jag för min del fick sova på durken /golvet/ inne hos förestånderskan.

Följande dag började vi arbetet kl 6 på morgonen.

Stormen hade tilltagit alltmer. Och våra stora kokvagnskittlar, som vi hade på fältspisen hasade hit och dit, trots att de voro fyllda så mycket som gick. Vi skulle ha välling igen och den koktes på torrmjök. 480 smörgåsar skulle bredas och det måste vi stå och göra i vår lilla kabyss. Kl. 8 skulle maten portioneras ut. Pojkarna hjälpte oss ner med de tunga kittlarna. Så kom man återigen ner i den förskämda luften. Vi måste beundra samariterna som arbetade här nere.

När alla, som ville äta, var klara, kom messkalle och ropade att vi själva skulle äta. Men ingen var uppbagd för att äta. Där i officersmessan satt styrman ensam med entstöttkarott med kokta ägg framför sig. Det var litet skrattretande, när messkalle kom in och ropade åt honom "att idag var det bara ett ägg pr man". Han satt ju ensam med hela ägghögen framför sig.

Så fingo vi hugga i med disken igen. Internerna fingo äta ur skålar av bakelit. Dessa voro så lätta, så höll man inte i dem eller stuvade undan dem på en gång blåste de ur händerna på oss när vi diskade dem ute på däck, i det rysliga vädret.

Huvudmålet för internerna skulle bestå av fiskkonserver, som denna gång bestod av makrill. Nu voro vi glada över att ha potatisen skalad. En lottasade, att hädanefter skulle hon inte kunna äta makrill, utan att tänka på denna stormiga resa. Bara att öppna alla dessa konservburkar med en dålig konservöppnare, vilket var ett hårt arbete med stelfrusna händer.

Trots sjögången hade internerna god aptit och en del ville till och med ha påbackning.

Samariterna hade ett mycket drygt arbete denna resa, med att passa de sjösjuka, och särskilt svårt blev det, när de själva var sjösjuka. Man kunde ej vädra där nere i lastrummen, enär sjöarna då slog in och med dånande kraft och rasande fart vällde nerför lejdarna.

Vi lottor fingo åtminstone vara uppe i friska luften. En av oss, var särskilt avdelad att stå och passa vid relingen, ty det hände att samariterna kom uppstörtandes, gröna i ansiktet, och nådde henskt illa. En gång fick jag tag i en av dem som av farten och båtens rörelser höll på att komma över bord.

Så blev det disk igen. Vi stod där på däck och stampade och frös, trots alla våra tröjor, overalls och stövlar. Håret var alldeles blött och lottas nibben hängde våt omkring halsen.

Allt vatten fingo vi hämta i hinkar inne i kockarna kök. Det gällde att balansera över de höga trösklarna och att när man hasade över det hala däck mot relingen att få ta spjörn mot något. När vattnet skulle tömmas över bord, glömde en del, som ej farit till sjöss förut, att slänga det över åt läsidan, utan fick det infekterade diskvattnet över sig istället.

Sjöfolket ombord var mycket hjälpsamma emot oss. De hjälpte oss att bära de tunga vattenhinkarna. De spände upp skyddande presenningar åt oss, som dock släts loss, så de måste ta bort dem igen. Sjöarna slog över oss ideligen. Regnet piskade som ärter mot ansiktet.

Det var med lättnad vi kunde urskilja Sverige förut.

Till kvällsmålet gjorde vi iordning choklad på cacao pulver, som var sockrat. Det var en härlig choklad. Till denna fick de kex med smörrost.

Kl. var 11 på kvällen, då vi löpte in till Malmöfrihamn. I strålkastarbelysning syntes vita skepnader vänta på oss. Det var sanitetspersonalen, iklädda de vita skyddsdräkterna. Och nu började ett intensivt arbete för dem. Så fort vi lagt till vid kajen började urlastningen. Sedan ^{insåmer} alla kommit iland, ^{lämnat båten} kastades alla madrasser iland och båten desinficerades. Därpå började bäddningen, ty man kunde aldrig veta när båten fick order att gå igen. Nästan hela natten höll denna personal från Malmö på och arbetade.

När våra interner kommit iland, fördes de in i packhusen, där ^{Malmö} lottor serverade dem en varm dryck. Det var ~~Malmö~~ lottor. Därefter fingo internerna gå igenom samma omständiga badprocedur som i Lübeck. Först därefter forslades de till de iordningställda skolorna.

Själva fingo vi denna natt kampera uppe på komandobryggan, dit vi släpat madrasser som vi fått från land, ^{de} fyllda med krollsplint. Efter den svåra överresan var det gott att få vila, om det än var litet provisoriskt.

Följande dag blev det att ordna med proviant igen. Vår cheflotta och intendenten hade en hel del att bestyra. Vi hade en otroligt duktig cheflotta, stark som en björn, och hon ordnade med maten så omsorgsfullt och hon var så kvick i vändningarna. Vi kunde aldrig bre smörgås så fort som hon, eller göra eld i en fuktig spis så fort som hon.

Doktorn tyckte att vi skulle kunna våga oss på köttsoffa för internerna följande resa, så det kom hela djurkroppar ombord. Vidare anlände färsk potatis till vår oerhörda lättnad. Alltid lättade något i arbetet.

På ef,m, lämnade vi åter Malmö och styrde färden genom Falsterbo kanal och ankrade ute på Trelleborgs redd.

Telegrafisten ombord hade så roligt när en av lottorna frågade varför de hade lagt ner ankaret. Sedermera kom han ofta och omtalade att nu skulle de lägga ner ankaret igen.

Det blåste inte så mycket nu. Här låg vi och väntade på minsvepare igen. Men inga kom. Det hade blivit så pass väder nu, så vi kunde ligga ute på däck och sova, ty vi fingo ej heller nu tillstånd att sova därnere.

Följande morgon sov många över första frukost.

Så fort vi såg några prickar vid horisonten, trodde vi att det var minsvepare. Kanske vi skulle invänta de andra båtarna som kom från Stockholm och Norrtälje? Bredvid oss låg även Karskär för ankar. Kapten väntade på order från civilförsvarsstyrelsen.

Hela lördagen gick. Vi grejade och ordnade det praktiskt för oss i vår lilla kabyss.

På lördagskvällen fingo vi order att gå in till Trelleborg. Kronprinsessan Ingrid hade också anlant. Vi hade inte legat länge vid kajen förrän vi fingo en inbjudan från Kronprinsessan Ingrid att komma ombord och dricka kaffe med tårta till. Och kvällen blev mycket lyckad. Det var rena lyxfartyget i förhållande till Rönnskär. Med salonger, steward och hovmästare, och radionusik som hördes från alla möjliga högtalare på båten. Nu hade vi mycket att resonera med de fem lottorna här ombord. Hur hade de haft det på resan till Malmö? Jo, de hade också haft det mycket drygt. De slapp visserligen att laga maten på däck, men i stället fingo de dela spis med kockarna. Och det var svårt att samsas om utrymmet. De sade, att nästa resa skulle de gå upp kl 4 på morgonen för att hinna undan litet med maten. Även vad disken beträffar var det trångt.

Hela söndagen lågo vi kvar vid kajen i Trelleborg. Jag tror hela Trelleborg ställde söndagspromenaden ner till Röda Korsbåtarna. De fingo ej komma alldeles i närheten av båtarna. Ett visst område blev avspärrat och det blev polisvakt.

Vi passade på att bese Trelleborg. Bl. a. Ebbes minneshall.

Kl. 8 på kvällen fingo vi order att lämna Trelleborg, och ankra på redan.

Kl 10 på måndagsmorgonen ordnades konvojen igen. Minsveparna hade kommit. På vägen passerade vi minst 15 svenska minsvepare.

På överresan fingo vi tillfälle att sola.

Eftermiddagskaffet dukades på däck och kokken hade bakat färskt bröd och vi bjöd på sockerkaka.

Alltid drucko vi kaffet på däck, när vädret tillät det, både officerarna, sjöfolket och vi.

När vi anlant till Lübeck foro vi upp till Cambraikasernen.

Där hade de återigen 1000 patienter klara för transport ner till båtarna. De hade bara väntat på, att vi skulle anlända till Lübeck. Nu skulle de få en ny sändning patienter från Belsen.

Redan klockan 5 följande morgon skedde ilastningen, så vi voro alla tidigt uppe. Det blev att genast sätta igång med smörgåsbredningen. *Varje resa gick ut på 1,500 smörgåsar* Det var återigen 240 interner och 3 smörgåsar var till frukostmålet, som bestod av välling. Kl. 8 potionerades maten ut. Därefter diskade en del av oss, och den andra delen fingo sätta igång med att skrapa potatisen. Så skulle allt köttet styckas och skäras i tärningar. Denna gång brände solen stekhet över däck, och det var arbetsamt att skära. Så var det att hämta en massa vatten igen och nya smörgåsar bredas. Vid utpotioneringen till middagen, serverades allt tillsammans, både buljong, kött och potatis. Till kvällsmålet choklad med smörgåsar med äggklyftor på.

Internerna ombalade, att de ej ätit ägg på många år.

Det blev alltid så, att vi för personalens räkning alltid gjorde iordning något åt oss själva, såsom kaffe, the eller choklad. Det var gott för sanariterna när de var frusna och trötta att få komma in i värmen och dricka något varmt. Även befälet ombord ~~läste sig till oss~~ *kom* och de tyckte det var gott att få något när de kom från vakterna, likaså matrosar och motormän. De sistnämnda hjälpte oss alltid med potatisen och vattenhämtningen.

Denna gång anlände vi lika sent till Malmö och följande dag gick vi tillbaka till Lübeck. En läkare sade, att nu gick allt på löpande band. Det blev rutinmässigt det hela.

Det blev förbättringar för oss så tillvida, att vi fick vattenledningar både ute på däck och i kabyssen. Vidare uppmonterades baracker åt oss på fördäck, och vi fingo var sin sovsäck. Flera omgångar overaller fingo vi att byta med, det var mera praktiskt att arbeta i dem på däck.

Varje nerresa till Lübeck unnade vi oss några timmars solning, men sen blev det att sätta igång med potatisen, för att ej få så drygt på resan hem. Vi fingo en ny konservöppnare, så det gick som en dans att öppna burkarna. Vi hade övergott till fiskbullar och köttkonserver. Många resor gjorde vi iordning äppelsoppa på mos eller också saftsoppa som efterrätt.

Resorna forserades. I Lübeck lågo vi blott ett par timmar, likaså i Malmö. Vi kunde ibland känna oss tämligen tröttkörda.

Jag vet ej hur det kom sig, men Rönnskär blev favoritbåten bland engelsmännen. Ibland mötte de oss redan i Travemünde. Kapten var ju mycket gästvänlig och så hade det nog gjorts en hel del till att vi hade haft representanter från radiotjänst med oss som gjort en hel del upptagningar bland dem.

Kom vi någon gång till Lübeck på kvällen, och det inte var någon idé att gå iland, kom de och satte sig på däck och det blev sång och spel. Det var så vackert att höra dem sjunga sina engelska sånger i stämmor. *även*

Rönnskär kom att göra de flesta resorna. På sistone in-
väntade vi ej minsveparna utanför Trelleborg, utan vår kapten
lotsade oss genom den minsvepta rännan, när vi skulle gå ner
till Lübeck. Då hade vi på både babords- och styrbords sidorna
påmonterade slingerbultar som dånade och väsnades. Fanns det
minor i vår närhet skulle dessa sprängas genom det starka ljudet.
Men på återvägen till Malmö hade vi alltid minsvepare med oss,
då vi hade internerna ombord.

Vädret var under resorna mycket olika. Ibland hellregn och
pinande blåst. Ibland varmt och strålände vackert.

De senare resorna hade vi rätt friska patienter med, och
som ej behövde transporteras på bårar. Många hade aldrig sett
havet och många frågade om det var sant att det fanns så mycket
mat i Sverige. *De ville även höra om det fanns*

Och vilken sång vi kunde få höra av dem. Där hördes sånger
som handlade om den ungerska pustan - där var polackerna med
sina czárdás. De kunde sjunga i timmar och vårt arbete gick lätt.

Efter den sista resan hade vi en liten avskedsfest ombord.
Vi alla skulle nu skiljas åt. Vi hade varit med om att föra
10000 f.d. Belsenfångar till Sverige och alla tyckte vi, att
att det hade varit roligt att ha kunnat hjälpa till med detta.

Innan jag for från Malmö, besökte jag ännu en gång
Mon bijou-skolan. Där var nu fullt med interner som fingo mat
och vila i det lugna Sverige. Jag kände igen flera stycken av dem.
Där var polacker, ungarer, holländare . . .

De talade inte gärna om sina föregående lidanden.

Det syntes att krafterna började återvända, och när jag
gick en rundvandring där ute på skolgården hörde jag hur de
försökte lära sig svenska språket.